gifted@248
magazine over (hoog)begaafde kinderen

Wat is jouw talent?

Interview met Gloria van Donge

PAG 12
Holistisch kijken naar onderpresteren

PAG 24
Toxische stress en trauma gerelateerd gedrag

PAG 30
Out of the box: anders denken en doen, durven we dat?

Hulp bij zorg

Eindelijk was het dan zover... Al wekenlang keken we uit naar deze dag. Rond 06.15 uur 's morgens stond onze jongste te springen naast ons bed en niet veel later volgde zijn twee jaar oudere zus. Vandaag mochten we onze pup ophalen. Aangezien het onze eerste hond zou worden, was het een hele belevenis voor zowel de kinderen als ons. Enkele uren later arriveerden we bij de fokker en sloten al snel het zachte, blonde diertje in onze armen. Dit zou onze nieuwe huisgenoot worden, onze Suus. Net als tijdens de eerdere kennismaking namen de fokker en zijn vrouw alle tijd om ons te voorzien van informatie en adviezen omtrent voeding, zindelijkheidstraining, gehoorzaamheid etc. Vol aandacht luisterden we en stelden onze vragen. Wat was het prettig om alvast een beetje op weg geholpen te worden! 'Mocht je nog meer willen weten, vragen hebben, of ergens over twijfelen, gewoon even bellen hoor!' drukte de fokker ons op het hart. 'We zijn er ook zeker voor vragen nadien.' Met een schat aan informatie en een gerust gevoel verlieten we enkele uren later hun erf...

door Alie Boll-Groenenberg

Het opvoeden van onze pup bleek, mede dankzij de duidelijke 'handleiding' van de fokker, prima te doen. Al snel hoorde Suus er helemaal bij en alle gezinsleden genoten enorm van haar. Toch deed zich ook een probleem voor: Suus at veel minder dan ze volgens de ontvangen informatie zou moeten doen en we zagen haar, ondanks onze pogingen om het eten te stimuleren, langzaam vermageren en minder energie krijgen. We besloten gebruik te maken van het aanbod van de fokker en belden hem om raad.

Hulp vragen

Hulp vragen als je even vastloopt of het niet meer weet, het lijkt zo gemakkelijk. Twijfel je ergens over? Dan schakel je gewoon iemand in die er meer van afweet of er meer ervaring mee heeft dan jij. Een 1-op-1 gesprek, mailtje of telefoontje en je bent vaak al weer heel wat wijzer. Wat betreft vragen omtrent je huisdier is dit wellicht prima te doen, maar betreft het je eigen kind(eren), dan ligt dit vaak gecompliceerder en worden hulpvragen meer dan eens niet, of pas heel laat, gesteld.

Hulpe-loos

Nog niet zo lang geleden sprak ik een moeder van twee hoogbegaafde kinderen over het stellen van hulpvragen. 'Weet je,' zo sprak ze, 'het is zo jammer dat hoogbegaafden bij gemeenten nergens voor in aanmerking komen. Zij lijken gewoon buiten iedere regelgeving te vallen.' Enigszins verwonderd keek ik haar aan en vroeg wat ze met deze uitspraak bedoelde. Voorzichtig begon ze te vertellen: 'We tobben al zo'n poos met onze oudste zoon en hebben al veel geprobeerd. Alle hulp hebben we zelf geregeld en bekostigd, maar zonder blijvend resultaat. De zorgen blijven en er is echt meer nodig, alleen staat er in onze tuin helaas geen geldboompje. Ik weet gewoon niet meer waar ik het zoeken moet. Onze buurvrouw heeft al eens over de zorgen omtrent hun hoogbegaafde dochter naar de gemeente gebeld, maar werd daar direct afgeserveerd. Haar vraag hoorde niet thuis bij de gemeente, maar bij het samenwerkingsverband, hadden ze gezegd. Als ik op internet ga lezen over de hulp die gemeenten bieden aan hoogbegaafden, kom ik ook niets tegen. Er lijkt gewoon niets te zijn.' In de ogen van deze vrouw was iets van moedeloosheid te lezen. Ze haalde haar schouders op en vervolgde zacht: 'Ik ga bij onze gemeente dus zéker geen hulp vragen voor onze zoon, om vervolgens weer teleurgesteld te worden.'

Diep vanbinnen voelde ik medelijden met deze vrouw. Hulp leek ze wel te *durven* vragen, maar ze had geen idee *waar*. Er ontbrak voor haar gevoel een helpende hand om vast te pakken.

Jeugdhulp

Sinds 2015 zijn gemeenten, zorgaanbieders en onderwijs gezamenlijk verantwoordelijk voor jeugdhulp (doelgroep: tot 18 jaar). Hieronder vallen jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering. De bedoeling is dat zij er samen voor zorgen dat kinderen en jongeren zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen. De nieuwe organisatie van de jeugdzorg is vastgelegd in de *jeugdwet*. Gemeenten hebben de plicht om jeugdhulp te bieden, bijvoorbeeld aan jongeren/kinderen met een beperking, stoornis, of anderszins opgroeiproblemen. In de jeugdwet is onder andere vastgelegd dat gemeenten de verplichting hebben om te adviseren welke hulp het beste past, samen de goede vorm van jeugdhulp te kiezen en te zorgen dat de gekozen hulp ook echt beschikbaar is.

De moeder met wie ik sprak, was in de veronderstelling dat gemeenten geen jeugdhulp bieden bij hoogbegaafdheid. In zekere zin klopte haar bewering. Hoogbegaafdheid op zich is immers geen reden om zorg te ontvangen. Jeugdhulp is echter wel bedoeld voor inwoners van de gemeente met een *hulpvraag*, die niet vanuit eigen kracht of het eigen netwerk kan worden opgelost.

Wanneer je de gemeente benadert met de vraag of je hoogbegaafde kind op hun kosten zou kunnen aansluiten bij een buitenschoolse plusgroep, omdat dat je zo gezellig lijkt voor hem of haar, is er een reële kans dat deze vraag zal worden afgewezen. Ditzelfde geldt voor de vraag om diagnostiek, omdat je graag zou willen weten of je kind hoogbegaafd is. Uit deze aanvragen blijkt namelijk geen concrete zorg of hulpvraag.

Van een concrete hulpvraag is sprake wanneer duidelijk blijkt dat het gaat om zorgen waarbij een professional nodig is om tot een verbetering te komen. Met betrekking tot hoogbegaafdheid zou de gemeente onder andere op basis van de volgende onderwerpen zorg kunnen indiceren:

- het ervaren van belemmeringen door perfectionisme of faalangst;
- beperkt zelfvertrouwen;
- tekort aan gelijkgestemden om begrepen te worden;
- opvallend / zorgwekkend gedrag (opstandigheid / teruggetrokkenheid / grenzeloos gedrag);
- geen sociale aansluiting kunnen vinden;
- (sociale) angsten;
- depressie / eenzaamheid / suïcidegedachten;
- gebrek aan zelfinzicht;
- fysieke en mentale onrust (eventueel gecombineerd met slaapproblematiek), bijvoorbeeld door onder- of overprikkeling.

Natuurlijk kunnen bovenstaande onderwerpen van hulpvragen ook voorkomen bij kinderen/jongeren met een (beneden)gemiddelde intelligentie. Deze onderwerpen zijn zeker niet specifiek verbonden aan het verstandelijk niveau van een kind/jongere.

Formuleren van een hulpvraag

Terug naar onze Suus, met haar opstartproblemen wat betreft het eten...

Wanneer wij de fokker gebeld hadden met de melding: 'Wij bellen u, omdat onze Suus een Golden Retriever is', dan had hij wellicht verbaasd gereageerd met: 'Is dat een probleem dan? Daar kan ik toch niets aan veranderen?' Het gesprek zou waarschijnlijk snel beëindigd zijn, met verbazing bij de fokker en teleurstelling van onze kant.

Toen wij onze hulpvraag met de fokker deelden, hebben wij dit echter gedaan door aan te geven dat wij ons zorgen maakten en onze zorgen toe te lichten met een beschrijving van waarneembaar gedrag: 'Wij maken ons zorgen, omdat wij in de ruim drie weken dat wij onze Golden Retriever Suus hebben, gemerkt hebben dan zij slechts 90 gram van de 150 gram brokjes eet die zij op een dag zou moeten eten. We hebben geprobeerd haar uit de hand te laten eten, hebben het voer in een ander bakje gedaan en hebben ervoor gezorgd dat ze niet wordt afgeleid tijdens het eten. Toch eet ze nog steeds niet meer dan 90 gram brokjes per dag, slaapt op een dag steeds meer uren en groeit minder dan de dierenarts normaal vindt. 2 kg groeien per 3 weken zou normaal moeten zijn. Suus is echter maar 1 kg gegroeid en we weten niet goed meer wat we kunnen doen om dit op te lossen.' Door onze hulpvraag zo concreet mogelijk te formuleren, kon de fokker vervolgens zoeken naar een eventuele oplossing en advies op maat geven.

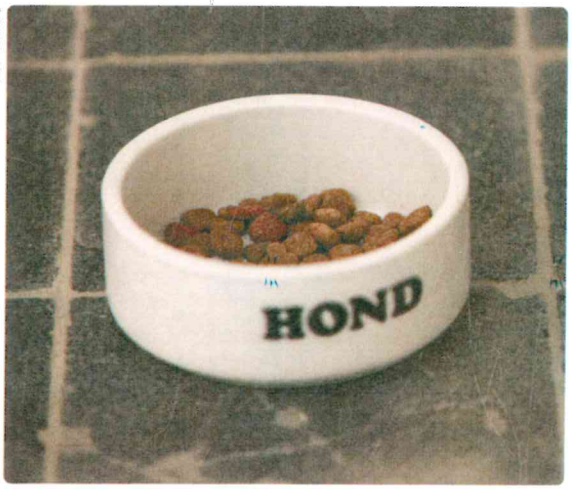

Liesbeth van der Garde

Ditzelfde geldt voor de gemeente. Wanneer je een hulpvraag stelt met betrekking tot je kind, is het belangrijk om de focus te leggen op wat waarneembaar is voor een buitenstaander, als deze mee zou kunnen kijken. Waar maak je je zorgen over, hoe ziet het (gedrag) eruit, hoe lang speelt het al en wat heb je zelf al geprobeerd om het probleem op te lossen?

Gemeente of samenwerkingsverband

Meer dan eens hoor ik van ouders dat zij door de gemeente met hun hulpvraag terugverwezen zijn naar het samenwerkingsverband. Vaak voelt dit voor ouders als een afwijzing, of 'van het kastje naar de muur gestuurd worden'. Een vervelende ervaring, op het moment dat zij eindelijk om hulp hebben durven vragen.

Belangrijk om te weten is dat hulpvragen die onderwijsgerelateerd zijn, in principe niet thuishoren bij de gemeente, omdat deze niet vallen onder de jeugdwet (enkele uitzonderingen daargelaten). Toch kunnen zich in het onderwijs aan hoogbegaafde kinderen/jongeren grote zorgen voordoen. De school heeft een zorgplicht en dient voor een passende plek voor het kind te zorgen. Wanneer zich echter onderwijsgerelateerde problemen voordoen die niet door de school zelf opgelost kunnen worden, dan dient de school contact op te nemen met het samenwerkingsverband.

Helpende hand bieden

De regelgeving wat betreft beantwoording van hulpvragen die te maken hebben met of voortkomen uit hoogbegaafdheid, is in Nederland helaas voor velen nog erg onduidelijk. Hulpvragen worden niet, of niet op de juiste plaats gesteld, omdat men simpelweg niet weet waar men terecht kan en/of zoals de moeder die ik sprak, bang zijn voor (weer) een afwijzing. Kijkend naar de praktische uitwerking van de jeugdwet, is mijn ervaring echter dat er – naast de hulp die samenwerkingsverbanden kunnen bieden op onderwijsgerelateerd gebied – ook via gemeenten goede zorg beschikbaar is bij hulpvragen omtrent hoogbegaafdheid. Er zijn hierin meerdere mogelijkheden, die gefinancierd kunnen worden vanuit Zorg In Natura (ZIN), of een Persoons Gebonden Budget (PGB). Helaas zijn deze mogelijkheden vaak nog erg onbekend. Onthoud vooral: 'geen geldboom in je achtertuin' hoeft zeker niet te betekenen dat er geen passende, professionele hulp voor je kind beschikbaar zou zijn!

In het geval van onze pup was de drempel laag om hulp te vragen. We wisten bij wie we terecht konden en werden gehoord toen we onze vragen stelden. Omdat de benodigde toegangswegen om passende zorg te krijgen helaas niet voor alle ouders bekend of begrijpelijk zijn, de volgende oproep aan zowel scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten en overigen die thuis zijn op dit gebied: laten we wat vaker – net als de fokker – een helpende hand bieden en meedenken met ouders die in 'zorgland' door de bomen het bos niet meer (of nog niet) zien. Zogenaamde 'hulp bij zorg' bieden, met als doel dat ieder kind/iedere jongere de hulp krijgt die nodig is. ■

Alie Boll-Groenenberg (34) is werkzaam als bovenschools talentbegeleider bij De Stroming en is eigenaar van praktijk Support4Kids. Ze heeft naast de pabo en Master SEN – gedragsspecialist de opleiding Talentbegeleider bij Novilo gevolgd en heeft zowel in haar werk- als privésituatie te maken met hoogbegaafdheid. www.support4kids.nl